

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce *Reflexe prekonceptu syntaktických vztahů koordinace, apozice a dominance u žáků ZŠ* je zjistit, jestli žáci 5., 6. a 7. ročníku základní školy rozliší syntaktické vztahy.

Nejprve je v práci vymezena problematika prekonceptu, je charakterizována v kontextu konstruktivistické koncepce výuky, která s prekoncepty aktivně pracuje. Následně je popsáno pojetí syntaktických vztahů v odborné literatuře a dále také v učebnicích, RVP a didaktických publikacích. K zjišťování prekonceptu syntaktických vztahů byl využit výzkumný nástroj sestávající ze speciálně připravených cvičení pro výzkumný záměr této práce. Žáci tato cvičení individuálně vypracovávali a formou polostrukturovaných rozhovorů bylo zjišťováno, jak žáci při své práci uvažovali. Rozhovory byly nahrávány a následně přepsány a zpracovány. Výzkumný vzorek tvořilo 35 žáků z 5. až 7. ročníku jedné pražské základní školy.

Z výzkumu vyplývá, že žáci jsou schopni na prekonceptuální bázi o syntaktických vztazích spontánně uvažovat, ovšem do způsobu uvažování žáků se projevuje interference školní výuky, a to ve formálním přístupu ke kategorizaci a prvotním zaměření se na prvky formální roviny. Žáci odliší skladební vztah dominance a zmnožení; u vztahu dominance pak výrazně vnímají valenci slovesa. Dále z výzkumu vyplývá, že žáci nepropojí ve svém uvažování v jeden celek formu, význam a funkci jednotlivých členů v syntaktické struktuře. Také vyšlo najevo, že žáci 7. ročníku při řešení neakcentují poznatky z větné skladby ze školní výuky, což upozorňuje na neefektivitu vyučování, případně na absenci rozvoje kompetencí žáků a jejich vlastního uvažování ve výuce.

KLÍČOVÁ SLOVA

prekoncept, český jazyk, didaktika, syntaktické vztahy, syntax